

INFORMATION OM FÖRLIKNINGSAVTALET ANGÅENDE GOOGLE BOOK SEARCH

Förlikningsavtalets bakgrund

År 2004 började Google i samverkan med vissa amerikanska bibliotek att digitalisera böcker ur dessa biblioteks samlingar. Det skedde utan tillstånd av rättighetshavarna. Hittills har fler än 7 miljoner böcker digitaliserats. De amerikanska rättighetshavarna, genom författarnas organisation Authors Guild och bokförläggarnas organisation Association of American Publishers, ansåg att Googles agerande innebar upphovsrättsintrång och inledde rättsliga åtgärder mot Google genom s.k. grupptalan (class action).

Istället för att låta domstol avgöra tvisten kom parterna, efter nästan tre års förhandlingar, fram till en förlikning. Parterna kom bland annat överens om att Google ska ersätta rättighetshavarna för den gjorda digitaliseringen. En amerikansk domstol kommer den 11 juni 2009 att besluta om förlikningen slutligen ska godkännas.

Vad anser Sveriges Författarförbund om förlikningsavtalet?

Här nedan redogörs kortfattat för förbundets syn på förlikningsavtalet. Av resursskäl har vi tyvärr inte möjlighet att ge enskild rådgivning i frågan. För ytterligare information om förlikningen hänvisas i stället till de länkar som anges på sista sidan i den här informationen.

Förlikningsavtalet innebär att nya affärsmodeller prövas. Vissa delar av avtalet är därför svårbedömda. När det gäller digitalt material är det generellt svårt att garantera att materialet inte sprids vidare utom tillhandahållarens kontroll, i det här fallet Googles och de medverkande bibliotekens kontroll.

Förbundet anser dock att det är ett framsteg att parterna kommit fram till en avtalsreglering för det digitala tillgängliggörandet. Projektet kontrolleras dessutom av rättighetshavarna, genom the Book Rights Registry (Rättighetsklareringsbyrån).

Som framgår nedan är det i realiteten bara den som vill ha kvar en möjlighet att stämma Google i USA som har anledning att stå utanför förlikningen. Den som väljer att medverka i förlikningen har möjlighet att välja om, och i så fall på vilket/vilka sätt Google får använda de aktuella verken.

För de medlemmar som är författare till berörda böcker som är out of print, kan förlikningen vara ett tillfälle att få spridning av äldre titlar och samtidigt tillförsäkras en ersättning för nyttjandet. I dessa fall finns det därför, enligt förbundets mening, inte anledning att inte låta verken ingå i Google Book Search (Google Boksökning).

Varje verk är unikt. Som författare eller översättare är det därför viktigt att du själv beslutar om att medverka eller inte medverka i förlikningen. Du fattar även ett självständigt beslut om, och i så fall på vilket/vilka sätt, du låter Google använda dina verk.

Särskilt om böcker som är in print: För närvarande pågår diskussioner mellan Sveriges Författarförbund och Svenska Förläggareföreningen beträffande vissa tolknings- och hanteringsfrågor. Eftersom förutsättningarna för att medverka med böcker som är in print kan vara beroende av enskilda redan träffade överenskommelser mellan författare och förlag, ber förbundet att få återkomma med en rekommendation beträffande dessa verk.

Vilka inkluderas i förlikningen?

Förlikningsavtalet gäller alla de fysiska och juridiska personer som den 5 januari 2009 innehar ett amerikanskt upphovsrättsintresse i en eller flera böcker eller tillägg som omfattas av avtalet.

Som **svensk författare eller översättare** har du ett amerikanskt upphovsrättsintresse om du har upphovsrätt till din bok, dvs. om du inte fullständigt har överlåtit alla dina rättigheter till någon annan (vilket praktiskt taget aldrig sker inom Författarförbundets bevakningsområde), eller om du skrev boken som ett "work for hire" (typiskt sett som en del i dina ålagda arbetsuppgifter). Även den som har ensamrätt att publicera boken i USA har ett amerikanskt upphovsrättsintresse, liksom den som har laglig rätt att stämma för intrång i ens rättigheter till boken.

Du som **svensk författare eller översättare kan alltså omfattas av förlikningen** om du skrivit en bok eller ett tillägg enligt definitionerna nedan. Det saknar betydelse vilket språk verket är skrivet på. **Böcker skrivna på eller översatta till/från svenska** omfattas av förlikningen.

Vilket material omfattas av förlikningsavtalet?

Förlikningsavtalet gäller alla *böcker* eller *tillägg* som **publicerats fram till och med den 5 januari 2009** i ett land som är medlem av Bernkonventionen om upphovsrätt, t.ex. Sverige. Böcker eller tillägg som publicerats efter den 5 januari 2009 omfattas inte av förlikningen.

Böcker: Skrivna/tryckta verk i fysisk form. Periodiska publikationer (tidningar och tidskrifter), personliga handlingar, noter eller verk för vilka skyddstiden har löpt ut eller som utgör allmän handling (t.ex. offentligt tryck) omfattas inte.

Tillägg: Separata delar av böcker, såsom förord, utdrag ur andra böcker, kapitel/antologibidrag, essäer, dikter, brev, sångtexter och notblad, illustrationer i barnböcker*, tabeller och diagram, då tillägget och boken inte har samma rättighetshavare.

* Bilder i övrigt omfattas ej.

När alla delar av boken har samma upphovsman/gemensamma upphovsmän, hänför sig verket i sin helhet till kategorin *Böcker*.

Vad innebär förlikningsavtalet?

Som författare har du till att börja med två val; du kan välja att stå utanför förlikningsavtalet eller att medverka i förlikningen. Enda anledningen att stå utanför förlikningsavtalet är att du vill ha kvar rätten att stämma Google för den digitalisering av dina verk som kan ha skett. Om du väljer att medverka i förlikningen har du möjlighet att välja om, och i så fall på vilket/vilka sätt Google ska få visa dina verk.

Förlikningsavtalet ger Google en icke exklusiv rätt att digitalisera böcker (inklusive ev. tillägg) som omfattas av avtalet samt att tillgängliggöra dessa via den sökbara elektroniska databasen Google Boksökning. De digitaliserade verken kommer **endast att tillgängliggöras i USA** och på följande sätt:

1. Databasen kommer att finnas tillgänglig utan kostnad för användarna på offentliga amerikanska bibliotek.
2. Skärmvisning online av del av verket (upp till 20 %); intäkter via annonser.
3. Skärmvisning online av hela verket samt utskrift (ej nedladdning). Användare betalar för nyttjandet. Rättighetshavaren kan styra prissättningen.
4. Fastprisabonnemang för colleges, universitet, företag och övriga institutioner som ger tillgång till hela databasen, dvs. skärmvisning online av hela verket samt utskrift (ej nedladdning).

Om rättighetshavare väljer att medverka i förlikningen blir nästa steg att avgöra om, och i så fall på vilket eller vilka sätt, Google får använda varje enskilt verk. Rättighetshavare kan när som helst ändra de direktiv som givits till Rättighetsklareringsbyrån vad gäller verkens användning.

Förlikningsavtalet skiljer mellan böcker som är *in print* och *out of print*. Google gör först nedanstående *initialklassificering* av verken, på grundval av om verket är kommersiellt tillgängligt eller inte. Denna klassificering kan sedan bestridas av rättighetshavare genom anmälan till Rättighetsklareringsbyrån.

In print: Böcker som utgivare aktivt erbjuder till försäljning via försäljningskanaler i USA.
Out of print: Böcker som utgivare inte längre aktivt erbjuder till försäljning via försäljningskanaler i USA.

Författare till (eller översättare av) verk som är **out of print**, som medverkar i förlikningen, och som inte vill låta Google visa verket måste uttryckligen meddela Rättighetsklareringsbyrån om detta. Om rättighetshavaren inte agerar, får Google lov att visa verken.

För författare till (eller översättare av) verk som är **in print** och som medverkar i förlikningen gäller däremot det omvända förhållandet. För Google ska få lov att visa verk som är in print, måste rättighetshavare uttryckligen anmäla detta till Rättighetsklareringsbyrån. Om rättighetshavare inte agerar, har Google alltså inte rätt att visa verket.

Enligt förlikningsavtalet ska Google betala minst 45 miljoner dollar i ersättning för alla de verk som har digitaliserats utan tillstånd. Det innebär att för varje sådan bok kommer Google att betala åtminstone 60 dollar, om rättighetshavare har registrerat sin fordran **senast den 5 januari 2010**. För praktisk information om hur du registrerar din fordran, gå in på <http://googlebooksettlement.com>.

Vidare kommer 63 % av samtliga framtida intäkter som erhålls i ersättning för ovan nämnda användningar via den sökbara databasen, att utbetalas till rättighetshavarna.

En central del av förlikningsavtalet är grundandet av Rättighetsklareringsbyrån, en ideell organisation som företräder rättighetshavarna. Rättighetsklareringsbyrån ska upprätta och hålla aktuellt ett register över vilka författare som skrivit vilka böcker samt ansvara för utbetalningen till rättighetshavarna av deras ersättningar. Google betalar 35 miljoner dollar för etableringen av Rättighetsklareringsbyrån.

Styrelsen i Rättighetsklareringsbyrån utgörs av representanter för författarna och förläggarna (Google är ej företrätt i styrelsen). Rättighetsklareringsbyrån har rätt att utföra revision hos Google samt kontrollerar att Google och biblioteken följer de säkerhetsprotokoll som ser till att författarnas verk inte sprids illegalt.

Hur ska jag göra om jag inte vill medverka i förlikningen?

Om du är rättighetshavare till verk som omfattas av förlikningen och vill avböja medverkan ska en separat anmälan om detta skickas till Google **senast den 4 september 2009**. Anmälan kan skickas elektroniskt via Googles administrations- och informationssida (<http://googlebooksettlement.com>) under rubriken "Avböja". Om rättighetshavaren inte gör någon anmälan blir förlikningsavtalet gällande för denne när avtalet träder i kraft.

Ytterligare information

Googles administrations- och informationssida; <http://googlebooksettlement.com>

→ Här finner du utförlig information om förlikningsavtalet och dess innebörd. Här finns även formulär för anspråk samt praktisk information om hur man går till väga för att avböja alternativt ge tillstånd till medverkan i förlikningen.

The Authors Guild's webbplats; <http://www.authorsguild.org/advocacy/articles/settlement-resources.html>

→ Ytterligare information om förlikningsavtalet på Amerikanska Författarförbundets egen webbplats.